

ACC. NR. M. 13264:1-8.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Ewert Wallin*  
Härad: *Färrestad* Adress: *Vallby*  
Socken: *Vallby* Berättat av: *F. häg. Per Nilsson, Vallby* n.r. *12.*  
Uppteckningsår: *1942.* Född år *1861* i *Borsby*.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Tombygget på 1870-talet. 1.

Hur "Petter Knejt" fick sitt namn och hur prästen Nykiörck predikade. 2-3.

Till jordbrukets historia. 4.

Folket i kyrkladan och pastor Engdahl. 5.

"Helje killa" särom dopkälla och kreatursvattning. 6-8.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264: 1.

Landskap: Skåne  
Härad: Jönköpings  
Socken: Vallby  
Uppteckningsår: 1942  
Upptecknat av: Emil Wallin  
Adress: Vallby  
Berättat av: J. Hag Per Nilsson Vallby 12  
Född år 1861 i Tomby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Tombygget på 1870-talet.

Ola Bengtsson /murare Per Olssons i byn/ far, byggde tornet. Klockorna hängde under tiden på kyrkogården "sönnenpå". Man hade vindspel till att vinda upp stenarna med. Vi pojkar, som gingo i skolan då, hjälpte till. Sedan fick vi åka ner, när spelet gick tillbaka.

Det gamla tornet nedbröts, stenar och murbrukklumpar slogs sönder, varefter materialet lades på vägen mellan nuv. Löfsteds och byn att grunda med, = "bonna med", bottna med/ Vägen där var mycket dålig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264:2.

Landskap: Skåne  
 Härad: Järestad  
 Socken: Vallby  
 Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Emil Wallin  
 Adress: Vallby  
 Berättat av: J. häg Petter Nilsson Vallby 122  
 Född år 1861 i Storby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Hur "Petter Knejt" fick sitt öknamn och hur prosten Nykiörck predikade.

Prosten Nykiörck var mycket begiven på korespel. En lördag hade han sin kusk att köra till Stiby gästgivargård. Där satt han och spelade kort till söndagsmorgonen. Drängen påminnte honom om att mässan i Bolshög snart skulle börja. Nykiörck lät då spänna för och åkte mot Bolshög. När han kom dit, var det tid för mässan. Han hade emellertid ingen prästkrappa eller krage. Då gick han in i ringarehuset och lånade ett svart förkläde, som han tog på ryggen till kapp och klippte av papper ut en prästkrage.

Så var det tid för predikan. En man från ~~den~~ norra delen av Vallby socken vid namn Petter hade kommit till kyrkan i Bolshög och satt nedanför predikstolen. Prästen drog upp sin mäsduk innan predikan började. Då följde en hel del kort med, vilka foro ut i bänkarna. Men prästen fann sig, pekade på en karl och sade: Villket kort fick du? Petter reste sig upp, ty han var den utpekade, och sade Klöver knekt! Då sade prästen: Ja, sådant känna ni till! Och sedan lade han ut texten väldeliga och gjorde sådan mässe, att alla fruntimmerna grät. Men Petter fick från den lägen öknamnet

"Petter Knejt." Petter lät aldrig klippa sig. Han hade långt hår, som hängde ner

ACC. N:R. M.13264:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Wallin  
Härad: Färrestad Adress: Välby  
Socken: Välby Berättat av: J. Häger Nilsson Välby 123.  
Uppteckningsår: 1942 Född år 1861 i Borby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

över axlarna. När han skulle gå till kyrkan, stoppade han håret innanför kavajen, så att det inte fladdrade omkring.

Nycklörck var en väldig predikant. På gamla dagar, när han inte kunde komma iväg och spela kort, så spelade han med drickskruset. Självlade han ut kort varannan gång och tog varannan gång kort av dem han lagt framför drickskruset. "Det här är ditt stick", sade han, och "allierade".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264:4.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lurt Wallin  
 Härad: Färesjö Adress: Välby  
 Socken: Välby Berättat av: Per Nilsson Välby 12  
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1861 i Forsby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Till jordbrukets historia.

När far tagit upp potatis, kom 20-talet personer från Välby by -- de som bodde i gårdshuset där -- och grävde och hackade i jorden för att se, om de kunde hitta någon potatis.

Likaså tog de gräsröten, som harvats ihop, och förde hem att användas till eldbrand. De hade det mycket fattigt i byn på den tiden.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264:5.

Landskap: Skåne  
Härad: Järestad  
Socken: Valby  
Uppteckningsår: 1942  
Upptecknat av: Evert Wallin  
Adress: Valby  
Berättat av: Häger Nilsson Valby 12  
Född år: 1867 i Forby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

5.

Folket i kyrkladan och pastor Engdahl.

I "kyrkela'n" var 4 stugor. 4 gubbar och 1 gumma bodde i en av stugorna. Hon hette Hans Olschan.

Pastor Engdahl, som var här då, rumlade mycket. Han höll sig till med henne. Det sådes, att han var far till hennes minste pojke. "Da va inte mycke hos honom, pastor Engdahl."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264: 6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Evert Wallin  
 Härad: Färestad Adress: Välby  
 Socken: Välby Berättat av: Jägsten Nilsson, Välby 12 6.  
 Uppteckningsår: 1912 Född år 1861 i Borby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVHelja killa säson dophällo och kreatursvårdning.

Helja killa är ett vedertaget namn på källlädran på gårdsplatsen här.

Min far köpte gården av Märten Tuasson. Han och hans familj voro baptister. De skulle resa till Amerika, när de sålt gården. Men frun blev sjuk och dog. Men han reste sedan med 2 söner och 1 dotter.

Källan gjordes i ordning av Märten Tuasson året innan vi kom hit, alltså 1869. Det var då som ett kärr. Hela Gruvbjör och området här var som allmänning under Glimmingeås. Godset ägde området, men "byarna" läto avbeta det = lantbrukarna, huvudsakligen rusthållarna i socknen/. De hade var sin höre. Dessa drevo kreaturen hit, och här gingo djuren tillsammans och betade. ~~Dragsmallexvinningsstanz~~ Och så drevo hörarna kreaturen hit att dricka. En gammal kvinna, Jöns Ols kvinna, som drivit kreatur på bete här, trodde, att området här var ett moras.

Märten Tuassons voro baptister. Baptisterna behöfde ett dopställe. Det finns en flisgrav några meter / cirka 100 m. norr om själva källan/ norr om gården. Gravens

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13264:7.  
Landskap: Skåne Upptecknat av: Gust Wallin  
Härad: Jönköpings Adress: Valby  
Socken: Valby Berättat av: J. Häger Nilsson Valby 12  
Uppteckningsår: 1942 Född år 1861 i Barby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

7

botten är jämn som ett stuggolv. Storleken är cirka 8 gånger 12 m. Där sprang käll-  
vattnet upp. De lade in rör och ordnade så en dopbassäng. De lade ett rör vid golv-  
ytan och ett 1 meter högre upp. Vattnet rinner ännu från källan dit. De döpte alltså  
inte i själva källan.

I dopbassängen hittade vi många säkrar och skjortor. De, som skulle döpas, voro  
iklädda säk eller skjorta, när de stego ner i bassängen. De skulle vara under vatt-  
net, tills de sågo en duva. Därefter skulle de lämna säken eller skjortan i vatt-  
net och stiga nakna upp. Det skulle vara en bild av att en ny människa steg upp, fri  
från allt gammalt. Oskar Perssons/ min gramma/ far -- han lever än--heter Jöns  
Persson. Han skulle döpas vid Skillinge. Men när han var under vattnet, kunde han  
inte se någon duva. Han var under vattnet så länge, att han höll på att drunkna. De  
fick ta upp honom på stranden/han döptes i havet / och "valka" honom.

Källan blev av mig och min son, som nu övertagit gården, riktigt iordning-  
ställd i fjol med cementrör. Vi vägade 500 kr. på källan. Vattnet rinner till mycket

Skriv endast på denna sida!



ACC. N:R. M 13264:8.Landskap: SkåneUpptecknat av: Lars WallinHärad: FjärestadAdress: ValbySöcken: ValbyBerättat av: J. Hagberg Nilsson Valby 128.Uppteckningsår: 1942Född år 1861 i TorsbyLUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

2 alnar  
fort. Källan kan inte tömmas utan med brandspruta. Brunnen är ~~cirka 100 cm~~ djup under markytan, och vattnet står ungefär en alm högt. Likväl är det omöjligt att tömma brunnen tom med spannar. Det är stenhäll i botten, och på södra sidan kommer ådren in i brunnen. När vi satte ner cementrören, måste 2 karlar ösa med spannar, att hålla så tomt för vatten att det gick och 2 pumpar gick hela tiden. På så sätt gick det att sätta ner rören.

Från denna brunn går en ledning till en något mindre brunn vid sidan om. Denna senare brunn används vi till att sätta ner mjölkkanorna i för kylning på sommaren. Sedan går vattnet tillsammans med spillvatten från köket under uthusen norröver. Från brunnen går vattenledning in till köket och till uthusen.

Jag vet inte, varför källan kallas "Helja killa". Namnet var så, innan baptisterna började döpa här.

Källan låg förr utanför gården. Men så brann gården för 45 år sedan. Gården, som därefter byggdes ny, lades så, att ~~den~~ <sup>källan</sup> kom att ligga inne på gårdsplanen.

Nuv. undantagshuset utgjorde södra längan på den gamla gården. Boningslängan låg norröver. Hela den nya gården är alltså flyttad åt väster.